

ЗАКОН за Конституционен съд

Обн., ДВ, бр. 67 от 16.08.1991 г., доп., бр. 25 от 16.03.2001 г., в сила от 1.09.2000 г., изм. и доп., бр. 45 от 30.04.2002 г., бр. 114 от 30.12.2003 г., в сила от 1.01.2004 г.; изм. с Решение № 1 от 7.03.2006 г. на Конституционния съд на РБ - бр. 23 от 17.03.2006 г.; изм. и доп., бр. 50 от 3.07.2012 г., бр. 19 от 5.03.2014 г., в сила от 5.03.2014 г.

Сборник закони - АПИС, кн. 9/91 г., стр. 7; кн. 1 /2004 г., стр. 320 том III/91 г., стр. 33

Библиотека закони - АПИС, т. 3, р. 1, № 40

Глава първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) Конституционният съд осигурява върховенството на Конституцията.

(2) Конституционният съд е независим от законодателната, изпълнителната и съдебната власт и се ръководи само от разпоредбите на Конституцията и този закон.

Чл. 2. Седалището на Конституционния съд е в град София.

Чл. 3. Конституционният съд има самостоятелен бюджет.

Глава втора

ОРГАНИЗАЦИЯ, СТРУКТУРА И СЪСТАВ

Чл. 4. (1) Конституционният съд се състои от 12 съдии, 1/3 от които се избира от Народното събрание, 1/3 се назначава от президента на републиката и 1/3 се избира на общо събрание на съдиите от Върховния касационен съд и Върховния административен съд.

(2) Мандатът на всеки съдия е 9 години.

(3) За членове на Конституционния съд се избират, съответно назначават, български граждани, които нямат друго гражданство и отговарят на условията по чл. 147, ал. 3 от Конституцията.

Чл. 5. (1) Три месеца преди изтичане на мандата на съответните съдии председателят на Конституционния съд предлага на председателя на Народното събрание, на президента и на председателите на Върховния касационен съд и Върховния административен съд да изберат, съответно да назначат, нови съдии.

(2) (Обявена за противоконституционна от КС на РБ - ДВ, бр. 23 от 2006 г.)

Членовете на Конституционния съд продължават да изпълняват своите функции до встъпването в длъжност на техните приемници.

Чл. 6. (1) Съдиите от Конституционния съд встъпват в длъжност след полагане на следната клетва: "Като встъпвам в длъжността съдия в Конституционния съд, заклевам се да спазвам добросъвестно задълженията си, възложени с Конституцията и Закона за Конституционния съд. Заклех се."

(2) Съдията полага клетвата в едноседмичен срок от назначаването или избирането му в присъствието на председателя на Народното събрание, на президента и на председателите на Върховния касационен съд и на Върховния административен съд.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 114 от 2003 г.) Съдиите от Конституционния съд освобождават заеманите от тях длъжности и прекратяват дейностите, несъвместими със заеманата от тях длъжност по чл. 147, ал. 5 от Конституцията, в срока по ал. 2, освен като преподаватели във висши училища. Конституционните съдии, които са преподаватели във висши училища, ползват неплатен отпуск до прекратяване на пълномощията им.

(4) Актът за избиране и назначаване се обнародва в "Държавен вестник" в 15-дневен срок.

Чл. 7. (1) Първото заседание на Конституционния съд, на което се избира председател на съда, се ръководи от най-възрастния съдия.

(2) Съдиите от Конституционния съд избират председателя на съда в съответствие с чл. 147, ал. 4 от Конституцията. Избран е кандидатът, получил гласовете на повечето от половината от всички съдии.

(3) В случай че при първото гласуване никой от кандидатите не е получил необходимото мнозинство, провежда се второ гласуване, в което участват двамата кандидати, получили най-много гласове. При второто гласуване за избран се смята кандидатът, който е получил повече гласове, при равенство на гласовете - този, който е с по-голям професионален стаж, а при равен стаж - по-възрастният.

Чл. 8. (1) Председателят на Конституционния съд:

1. представлява съда;
2. ръководи съдебните заседания;
3. упражнява бюджета;
4. разпределя работата между съдиите;
5. назначава главния секретар и служителите на съда;
6. ръководи административно дейността на съда;
7. обнародва актовете на съда.

(2) При отсъствие председателят на съда се замества от най-възрастния съдия.

Чл. 9. (1) Срещу съдиите от Конституционния съд не може да бъде възбудено наказателно преследване, преди да е снет имунитетът им.

(2) Имунитетът на съдиите се сменя при наличието на достатъчно данни за извършено тежко умишлено престъпление, представени пред Конституционния съд от главния прокурор.

Чл. 10. (1) Председателят на Конституционния съд получава месечно възнаграждение, равно на средноаритметичното месечно възнаграждение на президента на републиката и на председателя на Народното събрание.

(2) Съдиите от Конституционния съд получават 90 на сто от месечното възнаграждение на председателя на съда.

(3) Съдиите от Конституционния съд се ползват със статута на председателя на Народното събрание.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 25 от 2001 г., изм. и доп., бр. 50 от 2012 г.) Съдиите от Конституционния съд имат право на пенсиониране след изтичане на мандата им независимо дали са навършили пенсионна възраст и без да прекратяват осигуряването си другаде, както и на обезщетения в размер до двадесет месечни възнаграждения по ред, определен с Правилника за организацията и дейността на Конституционния съд.

Чл. 11. (1) Мандатът на съдия в Конституционния съд се прекратява в съответствие с чл. 148 от Конституцията.

(2) Прекратяването на мандата по чл. 148, ал. 1, точки 2, 3, 4 и 5 от Конституцията става с решение на Конституционния съд.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 50 от 2012 г.) Прекратяването на мандата по чл. 148, ал. 1, точки 1 и 6 от Конституцията се обявява от председателя на съда, като в случаите по чл. 148, ал. 1, т. 1 от Конституцията прекратяването настъпва с полагане на клетва от новоизбрания или новоназначения съдия.

(4) Решенията и определенията за прекратяване на мандата на съдия от Конституционния съд се обнародват в "Държавен вестник" в 15-дневен срок.

Глава трета

ДЕЙНОСТ НА СЪДА

Чл. 12. (1) Конституционният съд:

1. дава задължителни тълкувания на Конституцията;

2. произнася се по искане за установяване на противоконституционност на законите и на другите актове на Народното събрание, както и на актове на президента;

3. решава спорове за компетентност между Народното събрание, президента и Министерския съвет, както и между органи на местно самоуправление и централните изпълнителни органи;

4. произнася се по съответствието на сключените от Република България международни договори с Конституцията преди ратификацията им, както и за съответствието на законите с общопризнатите норми на международното право и с международните договори, по които България е страна;

5. произнася се по спорове за конституционността на политическите партии и сдружения;

6. произнася се по спорове за законността на избора за президент и вицепрезидент;

7. установява обстоятелствата по чл. 97, ал. 1, точки 1 и 2 и ал. 2 от Конституцията;

8. произнася се по спорове за законността на избора на народен представител;

9. установява неизбираемост или несъвместимост на народен представител с упражняването на други функции;

10. (нова – ДВ, бр. 19 от 2014 г. , в сила от 5.03.2014 г.) произнася се по спорове за законността на избора на член на Европейския парламент от Република България;

11. (предишна т. 10 – ДВ, бр. 19 от 2014 г. , в сила от 5.03.2014 г.) произнася се по обвинения, повдигнати от Народното събрание, срещу президента и вицепрезидента;

12. (предишна т. 11 – ДВ, бр. 19 от 2014 г. , в сила от 5.03.2014 г.) сменя имунитета и установява фактическа невъзможност и несъвместимост на съдия от Конституционния съд.

Чл. 13. Конституционният съд сам решава дали отправеният към него въпрос е от негова компетентност.

Чл. 14. (1) Конституционният съд се произнася с решения, определения и разпореждания.

(2) С решение съдът се произнася по съществуващото на спора.

(3) Решенията на съда се обнародват в "Държавен вестник" в 15-дневен срок от приемането им и влизат в сила 3 дни след обнародването им.

(4) Решенията по спорове за законността на избора на президент, вицепрезидент или народен представител, за установяване на неизбираемост или несъвместимост на народен представител, както и за фактическа невъзможност за изпълнение на задълженията и несъвместимост на съдия от Конституционния съд влизат в сила от датата на постановяването им.

(5) Актовете на съда са окончателни.

(6) Решенията на съда са задължителни за всички държавни органи, юридически лица и граждани.

(7) Актовете на съда заедно с мотивите се издават в годишник.

Чл. 15. (1) Конституционният съд заседава, когато присъстват най-малко 2/3 от съдиите.

(2) Решенията и определенията на съда се вземат с мнозинство повече от половината от всички съдии.

(3) Не се допуска въздържане от гласуване.

Чл. 16. Конституционният съд действа по инициатива на органите и лицата, посочени в чл. 150, ал. 1 от Конституцията.

Чл. 17. (1) Исканията до Конституционния съд се правят в писмена форма, мотивирани с приложени писмени доказателства.

(2) Исканията за обявяване на неконституционност на законите и актовете по чл. 12, ал. 1, т. 2 могат да се предявяват от деня на обнародването им.

(3) За решаване на спорове за компетентност по чл. 149, ал. 1, т. 3 от Конституцията исканията се правят само след обсъждане предмета на спора между заинтересуваните институции.

(4) (Изм. – ДВ, **бр. 19 от 2014 г.**, в сила от 5.03.2014 г.) Исканията за решаване на спорове относно законността на избора на президент, вицепрезидент, народен представител и член на Европейския парламент от Република България се правят в 15-дневен срок от решението на Централната избирателна комисия.

Чл. 18. (1) Председателят на съда с разпореждане образува делото, определя съдия-докладчик и датата за разглеждането му.

(2) Заинтересуваните институции се уведомяват за образуването на делото, като се определя срок за представяне на писмени становища и доказателства.

Чл. 19. (1) По постъпилите искания по чл. 17 Конституционният съд се произнася за допустимостта им с определение в закрито заседание.

(2) При отклоняване на искането то се връща на подателя с мотивирано определение.

Чл. 20. (1) Конституционният съд може да изиска допълнително писмени доказателства, както и да възложи изготвянето на експертни заключения.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 45 от 2002 г.) Никой не може да откаже предаването на поискана информация или писмени доказателства независимо от това дали съставляват класифицирана информация, представляваща държавна или служебна тайна.

(3) (Нова - ДВ, бр. 45 от 2002 г.) В случаите по ал. 2 се спазват условията и редът на Закона за защита на класифицираната информация.

Чл. 21. (1) Заседанията на Конституционния съд се провеждат без участието на заинтересуваните страни с изключение на изрично посочените от този закон случаи, както и когато съдът реши друго.

(2) Съдът може да разпорежи личното явяване и изслушване на експерти.

(3) За заседанието на съда се води протокол, който се подписва от председателя и секретаря-протоколист.

(4) Когато прецени, че събраните доказателства са достатъчни, съдът се произнася с решение в двумесечен срок.

(5) (Нова – ДВ, **бр. 19 от 2014 г.**, в сила от 5.03.2014 г.) Конституционният съд се произнася относно законността на изборите за народни представители и на избора на народен представител и на избора на член на Европейския парламент от Република България в двумесечен срок от постъпване на искането.

(6) (Предишна ал. 5 – ДВ, **бр. 19 от 2014 г.**, в сила от 5.03.2014 г.) Когато Конституционният съд се е

произнесъл с решение или с определение за недопустимостта на направеното искане, по същия предмет не могат да се правят нови искания.

Чл. 22. (1) С решението си съдът се произнася само по направеното искане. Той не е ограничен с посоченото основание за несъответствие с Конституцията.

(2) Актовете, обявени за неконституционни, не се прилагат.

(3) При актове, постановени от некомпетентен орган, Конституционният съд обявява тяхната нищожност.

(4) Възникналите правни последици от акта по ал. 2 се уреждат от органа, който го е постановил.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 19 от 2014 г., в сила от 5.03.2014 г.) Решението за незаконност на избор на президент, вицепрезидент, народен представител и член на Европейския парламент от Република България и за неизбираемост и несъвместимост на народен представител се изпращат на Народното събрание, на Централната избирателна комисия и на заинтересуваните органи и лица.

Чл. 23. (1) Решението за повдигане на обвинение от Народното събрание срещу президента или вицепрезидента се изпраща в Конституционния съд заедно с мотивите, писмените доказателства и протоколите от пленарните заседания при условията на чл. 103, ал. 2 от Конституцията.

(2) Председателят на съда образува производство, определя трима съдии-докладчици, датата за разглеждане и уведомява обвинения.

(3) Преписи от решението, писмените доказателства и протоколите се изпращат на обвинения, който в 15-дневен срок може да представи или поиска събиране и на други доказателства.

(4) В производството са допустими всички видове доказателства. Обвиненият има право да участва в производството със защита.

(5) Съдът уведомява председателя на Народното събрание за датата на заседанието. В производството участва и определен от Народното събрание народен представител, който да поддържа обвинението.

Чл. 24. (1) Конституционният съд разглежда делото в състав най-малко 3/4 от всички членове.

(2) Обвиненият има право на лични обяснения пред съда.

(3) Съдът постановява решението си с тайно гласуване.

(4) С решението си съдът прекратява или отказва да прекрати пълномощията на президента или вицепрезидента.

(5) Решението се съобщава веднага на обвинения, на председателя на Народното събрание, на президента или вицепрезидента и на председателя на Министерския съвет.

(6) Когато съдът прекрати пълномощията на президента или вицепрезидента за държавна измяна, делото се изпраща на главния прокурор.

Чл. 25. (1) Решението за снемане имунитета на съдия от Конституционния съд се взема с тайно гласуване.

(2) На съдията се дава възможност да даде лично обяснение пред съда. Той не участва в гласуването.

Чл. 26. В случаите на установяване на несъвместимост на народен представител му се предоставя възможността по чл. 25, ал. 2.

Чл. 27. (Изм. - ДВ, бр. 114 от 2003 г.) (1) При неизпълнение на разпореждане или определение на Конституционния съд председателят на съда налага на виновното лице глоба до 1000 лв.

(2) Преди налагането на глобата на виновното лице се дава възможност да даде писмени обяснения в 14-дневен срок от съобщаването.

(3) Председателят може да събира и други доказателства, ако прецени, че това е необходимо.

(4) Глобата не подлежи на обжалване, но може да бъде намалена или отменена от председателя на съда.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Конституционният съд приема правилник за организацията на дейността си.

§ 2. (1) Съставът на Конституционния съд през първия мандат се обновява по жребий.

(2) След изтичане на 3-годишния срок съставът на съда се обновява с двама представители от квотата на Народното събрание и с по един от квотата на президента и на съдебната власт.

(3) След изтичане на 6-годишния срок съставът се обновява с двама представители от квотата на президента и с по един от квотата на Народното събрание и на съдебната власт.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към Закона за деноминация на лева

(ДВ, бр. 20 от 1999 г., доп., бр. 65 от 1999 г., в сила от 5.07.1999 г.)

.....

§ 4. (1) (Доп. - ДВ, бр. 65 от 1999 г.) С влизането в сила на закона всички числа в стари левове, посочени в законите, влезли в сила преди 5 юли 1999 г., се заменят с намалени 1000 пъти числа в нови левове. Замяната на всички числа в стари левове с намалени 1000 пъти числа в нови левове се прилага и за всички закони, приети преди 5 юли 1999 г., които са влезли или ще влязат в сила след 5 юли 1999 г.

(2) Органите, приели или издали подзаконовни нормативни актове, влезли в сила преди 5 юли 1999 г. и в които има числа в левове, да направят произтичащите от този закон изменения в тях така, че измененията да се прилагат от датата на влизането в сила на закона.

.....

§ 7. Законът влиза в сила от 5 юли 1999 г.